

LINGVISTIKAOLÜMPIAADI EELVOOR

16. november 2019. a

Nimi:

Kool:

Klass:

Telefon:

Elektronposti aadress:

- 1) Lahenda **iga ülesanne** loetava (!) käekirjaga **eraldi lehel** (lehtedel) ülesannet ümber kirjutamata. Lahendamiseks võid kasutada ka lehte, millel on trükitud ülesanne.
- 2) Kirjuta lahendatava **ülesande number ja oma nimi** ülesande lahenduse **igale lehele**. Ainult sel juhul on tulemuste täpne arvestus tagatud.
- 3) **Põhjenda** oma vastust. Täiesti korrektseid, kuid põhjenduseeta vastuseid hinnatakse madalamalt.

ÜLESANNE 1

Balkani roma

(20 punkti, autor Aliis Aalmann)

Balkani roma kuulub roma keelte lääneharru. Seda räägitakse Serbias, kus kõnelejad on umbes 100 000, ja Bulgaarias, kus kõnelejad on 480 000. Kokku on kõnelejad üle 800 000. Serbias kasutatakse ladina tähestikku, Bulgaarias kirillitsat. Keele omanimetus on *romani*, traditsiooniline eestikeelne nimetus on *mustlaskeel*.

(A) Ühenda õige arvuga:

<i>pindathajekh</i>	1
<i>bištheaduj</i>	153
<i>eftavardešthašov</i>	9
<i>šël pindathatrin</i>	440
<i>jekh</i>	22
<i>šovšël trandathajoxto</i>	51
<i>panšël dešuštar</i>	638
<i>iña</i>	76
<i>dešuduj</i>	514
<i>štaršël saranda</i>	12

(B) Kirjuta roma keeles:

- a) 168
- b) 777
- c) 13
- d) 49

(C) Kirjuta numbritega:

- a) *iňavardešthašov*
- b) *oxtošël sarandathaduj*
- c) *šël biš*
- d) *iňašël trandathapandž*

(D) Selgita oma lahendust!

ÜLESANNE 2

Juki keel

(20 punkti, autor Renate Pajusalu)

Juki on indiaanikeel, mida kõneldi Põhja-Kalifornias. Viimased juki keele kõnelejad surid 20. sajandi esimeses pooles. Juki keel kuulub samanimelisse keelkonda. Sinna paigutatakse ka vapo keel, mis on ainus keel, mille kohta on pakutud, et see võiks olla juki keele sugulaskeel. Ometi leidub ka neid, kes peavad sarnasusi mitte ühise algupära näitajaks, vaid hilisema kontakti tulemuseks.

(A) Pane vastavusse juki ja eesti keele ruumiga seotud väljendid:

<i>kaʔ</i>	too
<i>kita</i>	siit
<i>kiʔiʕisa</i>	väljast
<i>huʕki</i>	siinkandis
<i>kaʔa</i>	kaugelt
<i>hank'il</i>	lähedal
<i>kiʔin</i>	majast
<i>lilk'il</i>	see
<i>kiʔ</i>	vastu kivi
<i>hanpis</i>	too lähenev
<i>huʕkipis</i>	maja suunas
<i>kaʔin</i>	sealkandis
<i>ʔiʕ</i>	väljas
<i>wilipis</i>	seal
<i>kataʔapis</i>	siin

(B) Selgita oma lahendust!

ÜLESANNE 3

Inuktituti keel

(20 punkti, autor Rasmus Maide)

Inuktituti keel on Kanadas Arktika saarestikus räägitav eskimo-aleuudi keel, millel on üle 35 000 kõneleja. Seda kirjutatakse enamasti silpkirjas, kuid ka ladina tähestik on kasutusel. Keele nimetus *inuktitut* ise tähendab „inimese moodi“.

Järgnevalt on antud mõned fraasid inuktituti keeles ja nende eestikeelsed tõlked:

<i>Qaujimajugut nuliaga.</i>	Me teame oma naist.
<i>Qaujimajunga paniga.</i>	Ma tean oma tütar.
<i>Qaujimajaanga.</i>	Ta teab mind.
<i>Tukisivaanga?</i>	Kas ta mõistab mind?
<i>Tukisijuq nulianga.</i>	Ta mõistab naist.
<i>Tukisijagit.</i>	Ma mõistan sind.
<i>Ullataqqunga?</i>	Kas ma jooksen?
<i>Ullataqtunga.</i>	Ma jooksen.
<i>Ullataqtuq.</i>	Ta jookseb.
<i>Qaujimajuq.</i>	Ta teab.
<i>Uluqaqqit?</i>	Kas sul on ulu*?
<i>Uluqaqtunga.</i>	Mul on ulu.
<i>Nuliaqaqtuq.</i>	Tal on naine.

(A) Tõlgi inuktituti keelde järgmised fraasid:

- a) Ta mõistab mind.
- b) Kas ma tean sind?
- c) Mul on tütar.

(B) Tõlgi eesti keelde järgmised fraasid:

- a) *Tukisijunga inunga.*
- b) *Qaujimajagit.*
- c) *Ullataqtugut.*

(C) Põhjenda:

Kas õige oleks öelda *Ullataqqaanga?* või *Ullataqvaanga?* Kas kumbki neist on inuktitutikeelne sõna?

(D) Selgita oma lahendust!

* Ulu on inuiti naise mitmeotstarbeline nuga.

ÜLESANNE 4

Hiinakeelne Eesti

(20 punkti, autor Axel Jagau)

Hiina kiri ei ole häälikkiri, seega on hiina tekstides võõrkeelsete nimede ja sõnade kirjutamine võimalik ainult sel teel, et sõna häälduse edasiandmiseks kasutatakse sama või sarnase kõlaga olemasolevaid märke/sõnu, lootes, et lugeja saab aru, et neid lugedes tuleb ignoreerida nende tähendust. Mõnikord aga nimesid ka tõlgitakse.

(A) Moodusta järgnevatest sõnadest/märkidest Eesti Vabariigi 15 maakonna nimed:

島 *dao* „saar“, 東 *dong* „ida“, 迪 *dī* „valgustama“, 爾 *ěr* „nõnda“, 方 *fāng* „paik, maa(kond)“, 哈 *hā* „ha!“, 乎 *hū* „ega, ehk“, 湖 *hú* „järv“, 加 *jiā* „lisama“, 江 *jiāng* „jõgi“, 巨 *jù* „tohutu“, 拉 *lā* „tõmbama, haarama“, 良 *liáng* „hea, auväärt“, 留 *liú* „peatama, pidama“, 魯 *lǔ* „loll, matslik“, 努 *nǔ* „püüdma“, 派 *pài* „koolkond“, 珀 *pò* „merevaik“, 普 *pǔ* „üldine“, 西 *xī* „lääs“, 塔 *tǎ* „torn“, 圖 *tú* „pilt, joonis“, 瓦 *wǎ* „katusekivi“, 維 *wéi* „hoidma, säästma“, 沃 *wò* „viljakas“.

NB! Palun ära kasuta lahenduses hiina märke, piisab transkriptsioonist.

(B) Seleta Jõgevamaa nime ülesehitust.

(C) Selgita oma lahendust!

* Siin ülesandes kasutatud transkriptsioonisüsteem ei ole tänapäeval tavaline *Hanyu pinyin*, vaid enne teist maailmasõda Hiinas levinud nn *Gwoyeu Romatzyh*, mida nüüd eriti enam ei kasutata.